

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Сучасні досягнення України в міжнародному вимірі конкурентоздатності економіки, рівня розвитку та особливо ефективності функціонування національної інноваційної системи є недостатнім для забезпечення сталого розвитку вітчизняної економіки, гарантованої національної безпеки, виходу в найближчій перспективі за рахунок економічного зростання на європейські стандарти життя.

В умовах глобалізації Україна повинна мати чітку політику свого стратегічного позиціонування на глобальному та європейському рівнях, яка має спрямовуватись на чутливе випереджальне реагування на динамічні зміни, що відбуваються у світовій економіці, з метою здійснення цілеспрямованих заходів щодо забезпечення виходу української економіки на високий рівень міжнародної привабливості і здатність стало розвиватись за інноваційно-інвестиційною моделлю.

Ключовим питанням стратегічної інноваційної політики є визнання тих напрямків інноваційного розвитку економіки, з яких Україна здатна отримувати рівень доданої вартості не нижчий, ніж той, що має місце в масштабах глобальної економіки. Конкурентоспроможність економіки України на світовому ринку має забезпечуватись в подальшому інтенсивним нарощуванням частки експорту продукції з високим рівнем доданої вартості в загальному обсязі експорту.

В Україні процес інноваційної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності ще недостатньо трансформувався за ринковими правилами, залишаючись переважно зорієнтованим на продукування нових знань і технологій, незалежно від врахування попиту споживача і участі в процесі їх створення потенційних замовників. Слабка спрямованість системи продукування інновацій на кінцевого споживача і визначає значною мірою низький рівень комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок, їх недостатню відпрацьованість з точки зору можливості якнайшвидшого впровадження, а також якості та ефективності.

Інноваційний процес в Україні має отримувати сучасний ринковий напрям – від замовника і споживача до виробника і розробника інновацій. Тому інноваційна політика має враховувати зазначену зміну в сучасному інноваційному процесі та прискорити її реалізацію на підприємствах України. У цьому руслі має формуватись й інвестиційна політика. Вона повинна концентруватись переважно на інвестиційній підтримці розроблення інноваційної продукції та послуг, що відповідають потребам замовників і споживачів. Лише за таких умов буде забезпечуватись зростання затребуваності економікою результатів наукової діяльності. При цьому необхідно враховувати, що для ефективної реалізації наукою своєї інноваційної функції, тобто для створення комерційно завершених інновацій, наукоємність ВВП має бути не нижчою 1,7% ВВП.

Створення системи інвестування інноваційної діяльності, в тому числі наукової, яка відповідатиме сучасним вимогам ринкової економіки і забезпечить фінансову підтримку наукової та інноваційної діяльності, достатньої для досягнення результатів світового рівня, має базуватись на наступних принципах:

- чітка диверсифікація джерел і механізмів фінансування в залежності від етапів інноваційного процесу;
- використання переважно конкурсних (конкурентних) механізмів інвестування в наукову та інноваційну діяльність;
- раціональне використання прямих та опосередкованих способів інвестування в наукову та інноваційну діяльність;
- орієнтація державних інвестицій в науку та інновації на стимулювання притоку в ці сфери недержаних коштів, особливо заощаджень громадян.

Диверсифікація джерел і механізмів фінансування різних етапів інноваційного процесу необхідна для врахування особливостей кожного з чотирьох етапів, які відрізняються ступенем прояву комерційних властостей – фундаментальних досліджень; прикладних досліджень; розробок; комерційного споживання інновацій.

Інноваційність економіки суб'єктів підприємницької діяльності залежить від творців інновацій, їх кваліфікацій, інноваційної культури та мотивації. Важливо також, щоб творчий потенціал окремих особистостей та спільнот, що створюють інновації, був тісно пов'язаний з підприємництвом, зорієнтований та високомотивований на досягнення конкретних цілей у створенні і розповсюдженні інновацій. Ці завдання мають вирішуватись системно і спільно освітою, наукою та підприємництвом.